

HOFJESKRANT

NIEUWSBRIEF VAN DE STICHTING LANDELIJK HOFJESBERAAD

nummer 19, voorjaar 2007

TIEN JAAR LANDELIJK HOFJES BERAAD

Op 21 juni aanstaande is het tien jaar geleden dat de Stichting Landelijk Hofjes Beraad (LHB) werd opgericht. Wij zijn gestart met 21 "leden", nu zijn we gegroeid tot (de stichting kent statutair geen leden, maar binnen het bestuur spreken we er wel zo over).

Hoewel een lustrumviering voor de hand ligt, overwegen we om publieke aandacht voor ons bestaan te koppelen aan het, te zijner tijd, uit te brengen boek over de opkomst, bloei en transformatie van het hofje in Nederland. De eerste stappen, die zullen leiden tot die publicatie, zijn gezet.

Ik heb mij voor dit stuk mede laten inspireren door het hoofdartikel dat ik schreef ter gelegenheid van het vijfjarige bestaan, gepubliceerd in Hofjeskrant nummer 11, uit maart 2003.

Ik sprak toen over het bindende element dat de stichting vormt tussen hofjes. Die onderlinge cohesie, denk ik, wordt de laatste jaren als vanzelfsprekend beschouwd. Groepen van hofjesbestuurders hebben meer onderling overleg en bestuursleden zoeken elkaar op met vragen hoe met gelijksoortige problemen wordt omgegaan.

Ik was er indertijd stellig van overtuigd dat hofjes een typisch Nederlands verschijnsel zijn. Ondertussen is overduidelijk geworden dat dit helemaal niet het geval is. Naast onze, zeer grote, zustervereniging in Groot Brittannië, blijken er, door de eeuwen heen, overal in de wereld hofjes te zijn ontstaan en soms nog zijn. Er staan talloze verwijzingen op Internet, evenals publicaties die hierover verschenen zijn. Echter, en daarover zal het door ons te maken boek gaan, is niet duidelijk welke specifieke ontwikkelingen er toe geleid hebben dat de zorg voor oudere alleenstaanden onder andere deze vorm heeft gekregen.

Het bestuur heeft in de afgelopen jaren twee keer geprobeerd de politieke besluitvorming te beïnvloeden met activiteiten in de richting van de overheid.

De eerste keer betrof dat de OZB. Toen wij eenmaal een ingang bij de overheid leken te hebben gevonden werd de OZB afgeschaft en was verdere actie overbodig geworden. Evenzeer hebben wij getracht voor elkaar te krijgen een ontheffing te verwerven voor de betaling van de bedragen welke hofjes opgelegd zouden worden in het kader van de Wet Betaalbaarheidshoofsheffing Huurwoningen. Wij wachten nog steeds op een antwoord van de minister, maar ondertussen is reeds uitgelekt dat de huren niet geliberaliseerd zullen

worden in de komende kabinetsperiode waarmee deze actie ten einde is gekomen. Het was, bij ons bezoek aan het ministerie van VROM, zeer verheugend te horen, dat wij het enige bestuur van een "belangengroep" van beheerders van woningen waren, die voor onze leden op de bres kwamen!

Een recent initiatief van het bestuur was het organiseren van de bijeenkomsten voor de huismeesters. De twee bijeenkomsten die nu hebben plaatsgevonden, waren een groot succes en de volgende wordt reeds voorbereid. Ook hier blijkt hetzelfde: er is behoefte aan uitwisseling over ervaringen tussen huismeesters, hoe verschillend de invulling van deze functie ook is.

Het LHB is lid geworden van de NCM, de overkoepelende, landelijke organisatie voor monumentenorganisaties (ondertussen opgegaan in de Stichting Erfgoed Nederland). Als voorzitter heb ik plaats in de algemene vergadering en zo toegang tot extra informatie over veranderingen in monumentenland. Op onze aanstaande voorjaarsvergadering in Hoorn zult u hierover worden bijgepraat want de veranderingen zijn, mede door het kabinetsbeleid, groot. Het is belangrijk de ontwikkelingen bij te houden, omdat de houding van de overheid ten opzichte van monumenten nauwlettend in de gaten gehouden moet worden. Daarbij is ook de stem en de inbreng van onze achterban noodzakelijk.

Kan het bestuur van het LHB nu, na tien jaar, verder rustig achteroverleunen en denken dat "het allemaal wel goed loopt"??? Het is wel verleidelijk, maar niet wenselijk en zeer onverstandig. Wij zullen continu alert zijn op ontwikkelingen in de maatschappij die voor woningen en monumenten belangrijk zijn. Deze zullen wij met u delen, maar vooral niet aan u opdringen. U besluit of dat van toepassing is op uw specifieke situatie. Wij blijven uw vragen en opmerkingen ter harte nemen en kijken of deze moeten leiden tot nieuwe acties.

Mede dankzij uw participatie en inbreng heeft u ons scherp gehouden. Dat leidt tot een goede wisselwerking. Ik ben u hiervoor erg dankbaar en wil u oproepen ons vooral te blijven benaderen met vragen, die u zelf, maar ook ons allen, kunnen helpen bij het in stand houden van deze bijzondere woonvorm, de hofjes.

M.D. van den Briel, voorzitter

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR

LANDELIJK HOFJESBERAAD

De Stichting Landelijk Hofjesberaad is bedacht op 8 april 1997 en daadwerkelijk opgericht op 4 juni 1997.

BESTUURSSAMENSTELLING

Drs M.D. van den Briel, voorzitter (020 - 620 28 39)

Jhr. G.G. Witsen Elias, secretaris (058 - 212 95 91)

Dhr. C.S. Hoekema, penningmeester

(0229 - 21 60 16 / 06 - 53 85 94 52)

Mw. E.C.M. Elzenga-Duynstee, lid (0318 - 613 282)

Drs J.M. Poldermans, lid (023 - 532 85 19)

Dhr. O.J. Tromp, lid (071 - 515 51 88)

Dr W.J.H. Verwers, lid (033 - 253 74 61)

HOFJESKRANT

De Hofjeskrant is voor geïnteresseerden op aanvraag beschikbaar. Bestuursleden van de aangesloten hofjes krijgen de krant automatisch op hun thuisadres.

Het Haarlemse Frans Loenenhofje en het Dordtse Regenten- of Lengenhof vonden elkaar in de tuin van het Amersfoortse Pothhofje

LANDELIJK

HOFJESBERAAD

COLOFON

Uitgave van het Landelijk Hofjesberaad
Verschijnt tweemaal per jaar: voorjaar en najaar
ISSN: 1872-5619

Redactie: J.M. Poldermans,
W.J.H. Verwers

Vormgeving: Tekst in Vorm, Joke Slootheer

Druk: Paswerk Grafisch, Cruquius

ADVERTENTIEPRIJZEN

De advertentieprijzen voor de Hofjeskrant zijn sinds 10.02.2004 niet veranderd. Zij bedragen:

1/6 pagina € 150,- 1/2 pagina € 500,-

hele pagina €750,- hele achterpagina €1.000,-

SECRETARIAAT

Stichting Landelijk Hofjesberaad

Vooruitgangstraat 167

2032 RK Haarlem

Het secretariaat is tijdens kantooruren te bereiken op

023 - 5400644, fax 023 - 5402434,

e-mailadres: tekstinv@euronet.nl

Contactpersoon: Joke Slootheer

www.hofjesberaad.nl

AANMELDING NIEUWE LEDEN

Voor meer informatie over het Landelijk Hofjesberaad en/of de mogelijkheden voor aansluiting bij het beraad kunt u zich richten tot Joke Slootheer.

Natuurlijk zijn wij ook zeer geïnteresseerd in uw reactie op de Hofjeskrant. Belt of mailt u gerust, ook als u een actieve bijdrage wilt leveren aan het werk van de stichting.

VOORJAARSBIJENKOMST

Op zaterdag 14 april 2007 zal in Hoorn de voorjaarsvergadering worden gehouden. We zijn daar de gast van het prachtige St. Pietershof. Na het huishoudelijke gedeelte zal de heer J.W. van Beusekom, sector coördinator Monumenten binnen de Stichting Erfgoed Nederland een inleiding verzorgen met als titel: "Recente ontwikkelingen in de monumentenzorg in Nederland".

's Middags zullen we worden rondgeleid langs de monumenten van Hoorn. De bijeenkomst is toegankelijk voor de regenten en bestuursleden van aangesloten hofjes en voor hun of haar partners.

BIJENKOMST HUISMEESTERS

Op woensdag 5 september 2007 zal, voor de derde keer, de bijeenkomst voor huismeesters worden georganiseerd. Plaats van samenkomst is Edam.

Een voorbereidingscommissie ontwikkelt een plan om een zo groot mogelijk rendement te halen uit de onderlinge gesprekken. Deze commissie bestaat uit mevrouw Agnes Beyer (werkzaam bij de Volkshogeschool Bergen, nu Blooming geheten), J. Voortman (Venetiahofje, Amsterdam), J. Stapper (Armen de Poth, Amersfoort) en dhr. en mevr. Mulder (Hof van Wouw, Den Haag). Mevrouw Agnes Beyer treedt op als gespreksleider.

NAJAARSBIJENKOMST

Op zaterdag 3 november 2007 zal in Haarlem de najaarsbijeenkomst plaatsvinden.

Er is voor Haarlem gekozen omdat daar dit jaar twee hoffeesten gevierd worden. Allereerst wordt er hier (weer) een gloed nieuw hofje geopend: het Johan Enschedéhof. Daarnaast viert het Frans Loenenhofje zijn 400ste verjaardag. Nadere mededelingen volgen.

JAARVERSLAG 2006 VAN HET LANDELIJK HOFJESBERAAD

Er is dit jaar veel aandacht besteed aan het wetsvoorstel van minister Dekker voor een betaalbaarheidsheffing huurwoningen dat 1 januari 2007 van kracht had moeten worden. Het wetsontwerp beoogt een jaarlijkse heffing die € 350 mio. moet opbrengen verkregen uit extra baten door huurliberalisering om daarmee woningen voor minder draagkrachtige huurders betaalbaar te houden. Het bestuur van het LHB heeft een vrijstelling bepleit voor hofjes die op de monumentenlijst staan. In de bestuursvergadering van 9 maart is het Tweede Kamerlid mevrouw Jelleke Veenendaal aanwezig geweest om onze bezwaren tegen dit voorstel aan te horen. Van de aangesloten hofjes is 80% rijksmonument. Als gevolg van de uitslag van de verkiezingen is in de Eerste Kamer besloten het wetsvoorstel niet te behandelen.

Nu eerst de bijeenkomsten van de bij het LHB aangesloten hofjes:

VOORJAARSVERGADERING 22 APRIL

Ditmaal nodigde het bestuur van het "Familie Vrouwenhofje Mevrouw van Aerden" in Leerdam het Hofjesberaad uit. De heer P. de Vrije, directeur van de woningstichting Patrimonium in Veenendaal, hield een instructieve en heldere inleiding over het ingewikkelde plan van de regering om tot een betaalbaarheidsheffing op huurwoning

gen te komen. Als tegenwicht zou een extra ruimte voor huurverhoging gecreëerd worden. Het is een buitengewoon complexe materie waarmee niet alle woningcorporaties instemmen. Zoals eerder vermeld ligt het thans op het bord van het nieuwe Kabinet. Na deze zware kost konden de 44 aanwezige bestuurders van 33 hofjes met hun partners hun gedachten verzetten bij het aanschouwen van de waarlijk unieke schilderijencollectie van het Vrouwenhof en een verfrissende wandeling door de tuinen rond het hofje. In de middag hield de heer H.J. Hollander, uit Amsterdam (zie www.analemna.nl) een interessante lezing over zonnepanelen.

BIJENKOMST HUISMEESTERS 6 SEPTEMBER

Geïnspireerd door het succes van de vorige bijeenkomst organiseerde het bestuur nu een treffen in Alkmaar, waar de hofjes Paling van Foreest, Huis van Agten, Margaretha van Splinter en het Wildemanshof gastheer waren van ruim 40 belangstellenden. De heer Boeder, oud landelijk begeleider van de monumentenwacht, gaf in de prachtige Kapelkerk een presentatie over oude gebouwen, het onderhoud daarvan en de toepassing van materialen daarvoor. Vervolgens werd onder deskundige leiding een stadswandeling langs de hofjes gemaakt. Ook ditmaal een succes zodat er alweer plannen zijn voor een bijeenkomst in 2007.

NAJAARSVERGADERING 18 NOVEMBER

Armen de Poth te Amersfoort ontving 49 bestuursleden van 37 aangesloten hofjes. Aan de orde werd gesteld het besluit rijkssubsidieering instandhouding monumenten beter bekend onder de naam BRIM, de vervanger van BROM (onderhoud monumenten). De heer J.S. de Boer, regent van het Heilige Geest Hofje in Den Haag, stelde zich spontaan beschikbaar toen bleek dat de heer G. Luyendijk wegens privé omstandigheden verhinderd was zijn lezing te houden. Er is thans een 6-jarig periodiek- en instandhoudingsplan, het PIP. De instellingen van liefdadigheid, onze hofjes dus, komen in 2009 voor deze regeling in aanmerking. Dit houdt in dat tussen 1 april 2007 en 1 september 2008 de subsidie over een termijn van zes jaar moet worden aangevraagd; een onderhoudsplan over deze periode maakt deel uit van de aanvraag. Het is te hopen dat de hofjes onder BRIM en PIP zullen floreren. In de middag hield mevrouw Saskia Zwiers, directrice van het Vrouwenhuis te Zwolle, een inleiding over het omgaan met kunstwerken zoals die in veel hofjes te vinden zijn.

HOFJESKRANT

De Hofjeskrant verscheen gedurende het verslagjaar twee maal, telkens vóór de landelijke vergadering. Van de krant zijn tot op heden achttien uitgaven verschenen. Besloten is extra exemplaren onder potentiële leden te verspreiden.

BESTUUR

In de bestuurssamenstelling is in het verslagjaar geen wijziging gekomen. Vergaderd werd er zes maal, op diverse

plaatsen. Een van de voorrechten van het bestuurslidmaatschap is dat men veel fraaie regentenkamers te zien krijgt. Een niet te onderschatten onderwerp van discussie was het relatiegeschenk dat het bestuur wil uitreiken aan diegenen die een bijzondere inspanning voor de Stichting hebben geleverd. Daarbij wordt onder andere

gedacht aan het gastheerschap van een landelijke vergadering.

FINANCIËN

De financiële situatie van het Hofjesberaad ziet er, in overeenstemming met de verwachting, gezond uit. Om voldoende armslag te hebben om nieuwe plannen tot uitvoering te brengen is een financiële reserve noodzakelijk. Deze reserve begint zich nu op te bouwen. De penningmeester zal hierover in de voorjaarsvergadering nadere informatie verstrekken.

MUTATIES AANGESLOTEN HOFJES

De volgende Hofjes hebben zich aangesloten bij het LHB:
Stichting Het Raepenhofje, Amsterdam;
Stichting Beheer Vereniging Doopsgezinde Gemeente Amsterdam met het Rijpenhofje;
Stichting Klauwshofje te Delft;

Het Sint Anthony Gasthuis te Groningen;
Stichting Erven Cornelis Sprongh Leiden met het Heilige Geesthofje; Patrimonium Woonstichting te Veenendaal met het Prillhofje en het te bouwen Maskerade.
Verder hebben zich bij het LHB aangesloten het Heilige Geesthofje te Naaldwijk evenals het Hofje van Belois en het Proveniershuis te Schiedam, alle behorend tot het hofjesbezit van de vereniging Hendrick de Keyser te Amsterdam.
Het Broekerhuis te Broek in Waterland heeft bedankt, vermoedelijk wegens wijziging van bestemming.

Aan het einde van 2006 waren 73 hofjeseigenaren bij het LHB aangesloten met in totaal 100 hofjes.

Gustaaf Witsen Elias (secretaris)

NIEUW HOFJE

HET JOHANNES ENSCHEDÉ HOF IN HAARLEM

Op initiatief van Job Thöne en Ok de Lange, beiden regent van het hofje De Bakenesserkamer, laat de woningbouwcorporatie 'De Woonmaatschappij' pal naast een van de oudste hofjes van ons land, De Bakenesserkamer, het jongste hofje van ons land, het Johannes Enschedé Hof, bouwen. De naam verwijst naar een oud-regent van De Bakenesserkamer die indertijd directeur was van de bekende drukkerij Enschedé. Het Johannes Enschedé Hof is ontworpen door Döll-Atelier voor Bouwkunst in samenwerking met de bekende Haarlemse grafisch vormgever Joost Swarte. Zij tekenden eerder voor het bijzondere ontwerp van de naast beide hofjes gelegen Toneelschuur in Haarlem. Het nieuwe hofje is geschikt voor duurzame bewoning door ouderen (65+). De vorm van het complex beantwoordt in belangrijke mate aan het beproefde hofjesconcept. Wel blijft een van de korte zijden van de rechthoek onbebouwd, om zo de burens voldoende 'lucht' te geven. Om op het betrekkelijk kleine perceel aan het voor de exploitatie noodzakelijke

Job Thöne en Ok de Lange

minimum aantal woningen te kunnen komen, zijn aan de straatkant vijf appartementen ontworpen. Die zijn verdeeld over de begane grond en twee étages, welke per lift bereikbaar zijn. De muur aan de straat wordt een prachtige monumentale wang, ontworpen door Joost Swarte. Ook het hofje De Bakenesserkamer heeft een open zijde. De twee U-vormige hofjes zijn zo aan elkaar geschakeld, dat een van de lange zijden van het nieuwe hofje de open kant van het oude hofje afsluit, op een doorgang aan de zijkant na. Zo kon het nieuwe hofje een eigentijdse vorm krijgen zonder dat de unieke sfeer van het oude hofje wordt aangetast.

De Twee hofjes zijn in juridische zin van elkaar gescheiden. Bakenes blijft eigendom van de stichting De Bakenesserkamer en de Woonmaatschappij is de eigenaar van het nieuwe hofje. Maar voor het overige zal alles zijn gericht op goed nabuurschap en samenwerking. De regenten van Bakenes zullen zich ervoor inzetten dat het in het nieuwe hofje prettig wonen is en de bewoners van beide hofjes op een plezierige manier met elkaar omgaan. Maar ook in de meer praktische sfeer is er sprake van samenwerking. Straks kunnen de bewoners over en weer gebruik maken van voorzieningen van beide hofjes. En mocht een bewoonster van De Bakenesserkamer last krijgen van gebreken, dan kan zij doorstromen naar het nieuwe hofje met zijn moderne faciliteiten. De oplevering van het nieuwe hofje heeft vlak voordat u deze Hofjeskrant open slaat, op 28 en 29 maart, plaatsvinden. De officiële opening vindt later dit jaar plaats.

*Ok de Lange,
regent hofje De Bakenesserkamer.*

SINT ANTHONYGASTHUIS

Het Sint Anthonygasthuis werd opgebouwd uit onderdelen van het kasteel van Graaf Edzard van Oost-Friesland. In 1506 werd Edzard gehuldigd als heer van de stad en begon hij aan de bouw van zijn kasteel aan de Rademarkt – op de plaats van het huidige politiebureau. Lang duurde zijn bewind niet; in 1517 begonnen de Groningers met de afbraak van het

kasteel. De schrijfkamer met bibliotheek (de ‘Cancelarije’) bleef gespaard en na het verwijderen van de pannen en de muren, verplaatste men het houten ‘geraamte’ naar een plek achter de Oosterpoort. Zo ontstond het Sint Anthonygasthuis, genoemd naar Antonius van Padua. Tot circa 1644 werden hier pestlijders verpleegd. Vanaf 1702 was het de enige instelling in de stad, waar krankzinnigen werden ondergebracht – daaraan dankt het steegje achter het gasthuis de naam Dolhuisgang. Omstreeks 1695 werd het gasthuis verbouwd; een gedeelte werd gesloopt, er werden kamers voor bejaarden gebouwd en de poort werd verplaatst en verfraaid. Uitein-

delijk werden de vertrekken van het voormalige gesticht in 1854 verbouwd tot kamers, die verhuurd werden aan ouderen en jongeren. In 1928 en 1931 volgden verdere uitbreidingen.

Uit: ‘Van Anna Varwers Convent tot Zuiderkerk. Gasthuizen & Godshuizen’, Egbert van der Werff, Rita Overbeek en Bea Havinga, Groningen, 2005. ISBN-10: 90.77957.03.0

BOEKEN

VAN BRANTS RUS HOFJE, AMSTERDAM

Het Van Brants Rus Hofje, gelegen aan de Nieuwe Keizersgracht 28-44 in Amsterdam, is opgericht in 1732 en bestaat dus al bijna 275 jaar.

De naam van het hofje is afkomstig van de rijke, ongehuwde Amsterdamse zakenman Christoffel van Brants. Aan zijn achternaam mocht hij Rus toevoegen. Dat was te danken aan tsaar Peter de Grote van Rusland met wie Van Brants niet alleen zaken deed, maar met wie hij ook bevriend raakte. De tsaar verhief Van Brants in de adelstand.

Vlak voor zijn dood heeft Van Brants zijn vermogen aan zijn twee nichtjes vermaakt. Van dat geld moesten zij een hofje bouwen. Met zijn nichtjes heeft Van Brants nog overlegd hoe het hofje er uit moest zien en welke regels er gehandhaafd moesten worden.

Oorspronkelijk was het hofje bestemd voor “ongehuwde vrouwen of weduwen van onbesproken gedrag, ouder dan vijftig jaar, tien jaar woonachtig in Amsterdam en zes jaar lid van de Evangelisch-Lutherse Gemeente” (het hofje is nu in het bezit van de Lutherse kerk in Amsterdam). Op verzoek van de regenten van het hofje heeft de rechter in 1986 besloten de doelgroep

van het hofje te vergroten. Sinds die tijd mogen er ook “studenten van christelijke huize” wonen. Dat is nu dus twintig jaar het geval. Het vierde lustrium was voor een van de bewoonsters, Carolijn Kuipers, aanleiding het initiatief te nemen een boek te maken over twintig jaar studentenhuisvesting, een initiatief dat enthousiast omarmd werd door het college van regenten.

Het mooi vorm gegeven boek bevat twintig verhalen over de belevenissen van studenten die op het Van Brants Rus Hofje hebben gewoond, over de onderlinge contacten van de bewoners en bewoonsters, over de huismeesters, de Mien Ruys tuin, de gemeenschappelijke ruimte waar feesten werden ge-

houden en niet te vergeten de ballotage. Ook is er een interview met de heer Grobbe, de regent die vanaf rond 1980

veel betekend heeft voor het hofje. Opvallend is de dankbaarheid en de blijdschap die uit de artikelen spreekt, dat men op het hofje heeft mogen wonen. Tenslotte vinden we fragmenten in het boek uit een werkstuk van Thies uit groep 6. In een ervan staat te lezen: “In de regentkamer zit een knop met een pin in de muur. Je kunt hem uit de muur trekken. Niemand wist waarvoor hij was. Sommige mensen dachten dat het een verborgen steekwapen was. Anderen dat er ooit een deur was, maar het bleek dat daarmee de bel voor het eten geluid kon worden”.

Wonen, werken en studeren aan de gracht. Twintig jaar studenten op het Van Brants Rus Hofje, 2004. Informatie: Regenten Van Brants Rus Hofje, Nieuwe Keizersgracht 28-44, 1018 DS Amsterdam.

NIEUW LID

PRILHOFJE EN MASKERADE TE VEENENDAAL

In Veenendaal ligt een aantal “hofjes”. Twee ervan, in beheer bij Patrimoniums Bouwvereniging, zijn onlangs lid geworden van het LHB. Overigens verkeert het ene hofje, de Maskerade, nog in een prenatale fase. Het zal bestaan uit 24 zeer uiteenlopende woningen, gelegen aan twee buitenzijden van een driehoek. Daarbinnen bevindt zich een soort “hofje” met een gemeenschappelijke (overdekte) wintertuin. Hoewel er niet direct sprake is van een woongroep, zijn er wel onderdelen van het woongebouw, zoals de wintertuin, het binnenterrein en de parkeerstelling, die gemeenschappelijk gebruikt kunnen worden.

Het tweede hofje, het Prilhofje, bestaat uit 9 eensgezinswoningen, 3 seniorenwoningen, alle met 2 slaapkamers, en 1 rolstoelaangepaste woning met 3 slaapkamers. Zij zijn gelegen aan een driehoek, gevormd door de Parallelweg, Pelikaanstraat en Ambachtsstraat. Het binnenterrein van de dertien woningen, volgens de brochure het zogenaamde “Hofje”, zal in overleg met de bewoners en de verhuurder worden ingericht. Verwacht wordt dat er gemeenschappelijke zaken geregeld en uitgevoerd moeten worden. “Voor die huurders die daar voor open staan en interesse hebben is dit een uniek en aantrekkelijk woonproject”.

De huizen aan de Parallelweg hebben

een oppervlakte van tenminste rond de 50 m². Aan de buitenzijde zijn de ramen en deuren op de begane grond aan de voorkant voorzien van halve bogen, die het geheel een oude indruk geven. Hetzelfde geldt voor de dakkapellen en de bewerkte lijsten van de daggoot.

Voor de liefhebbers wordt hier weer de mogelijkheid geboden eens te discussiëren over de vraag wat een hofje is.

(advertentie)

Bouw- en aannemingsbedrijf

KNEPPERS

**restauratie
onderhoud
verbouw
schilderwerken
nieuwbouw**

Ketelstraat 5
1021 JX Amsterdam
020 - 608 15 15
www.kneppers.nl

Lid van:
**Vakgroep Restauratie
Erkend Restauratie Bouwbedrijf**

BOEK

HET FEITHENHOF 1740 – 1990

Alweer enige jaren geleden, in 1991 om precies te zijn, is er door de Oudheidkundige Vereniging Arent thoe Boecop uit Elburg in samenwerking met de Stichting Het Feithenhof het boekje *Het Feithenhof 1740-1990*, geschreven door de heer W.J. de Gunst, uitgebracht.

Hoewel 'heel Elburg' het hof kent en hoewel er in verhouding veel archiefmateriaal voorhanden is, is er over wat zich binnen de muren van dit 'tehuis voor arme oude mensen' heeft afgespeeld weinig bekend.

In de tweede helft van de tachtiger jaren van de vorige eeuw, als het jubileumjaar 1990 nadert, ontstaat er een hechte samenwerking tussen de provisors (de regenten) van het hof en de Oudheidkundige Vereniging Arent thoe Boecop die uiteindelijk resulteert in de totstandkoming van dit boekje.

De basis van het boek wordt gevormd door de notulen die, op enkele jaren na vrijwel compleet aanwezig zijn, en de nota's. Over de belangrijkste periode van het hof, de bouw, ontbreken

echter de gegevens doordat de notulen uit die tijd zoekgeraakt zijn. Uit bestudering van de nota's kon echter toch nog een enigszins aanvaardbaar verhaal opgeroepen worden. De vraag waarom de bouw zo lang geduurd heeft, kon echter niet beantwoord worden. Op een uitstekende wijze komt alles precies aan bod:

De familie Feith; Het college van provisors en de bestuurlijke activiteiten; Rentmeesters en rentmeesterschap; De proveniers; Het personeel; Het leven op het Hof omstreeks 1880; Leveranciers en Het gebouw.

Tot slot enkele belangrijke bijlagen: Uittreksel uit het testament van wijlen mevrouw Feith;

Naamlijst van de predikanten die de stichting vanaf 1740 bestuurd hebben; Provisionale orde ofte reglement voor den rentmeester van het oude mannen en vrouwenhuis het Feithenhoff genoemd en

Ordonnantie waar naar de bejaarde mans en vrouwspersoon, welke in het godshuis, Feithenhof, aangenomen en daarin wonende, zich zullen hebben te reguleren.

Kortom, 89 bladzijden interessante lectuur.

Het Feithenhof 1740 - 1990, W.J. de Gunst, Elburg, 1991

Uitgave van de Oudheidkundige Vereniging Arent thoe Boecop in samenwerking met de Stichting Het Feithenhof, maart 1991, nummer 44.

FONTAINE RECEPT (5)

In 2004 bestond het Fontainehofje in Amsterdam 250 jaar. Daaraan is in *Hofjeskrant* 14 aandacht besteed. Ter gelegenheid van dat jubileum hebben de zes huidige bewoonsters en enkele nakomelingen van Petronella Fontaine-Calkoen, de oprichter van het hofje, een receptenboek uitgegeven, getiteld "mini Kook en Stoov Boek anno 2004".

De redactie neemt, met toestemming van de schrijfsters, in de komende

uitgaven van de *Hofjeskrant* graag een van die heerlijke recepten over.

Hieronder volgt het recept van Christof Schwencke, die met zijn vrouw Gigi Calkoen, de beheerder, en hun twee kinderen Harro en Lotte, de dienstwoning van het hofje bewoont.

VARKENSHAASJE À LA LOTJE

(voor vier à vijf personen)

Varkenshaas van ongeveer 350 gram, 1 ui, 1 tomaat, 100 gram gesneden champignons, 1 groene paprika, 3 teentjes knoflook, thijm, mosterd, 1/8 liter crème fraîche, ketjap manis, anderhalve lepel bosbessenjam.

Stop drie teentjes knoflook in het haasje en voeg zout en peper toe. Smeer ruim mosterd aan beide kanten

van het haasje. Braadt het aan in ruim boter in een zware halfhoge braadpan, tezamen met een ui en een tomaat.

Voeg tijdens het braden thijm toe. Als het haasje aan beide kanten is dichtgeschroeid, afblussen met bier, wijn of water. Als je de champignons en de stukjes paprika hebt toegevoegd, moet het prutje 15 minuten op een zacht pitje in een afgesloten pan sudderen. Haal de pan van het vuur en snij het haasje in plakjes. Verwijder het velletje van de tomaat en snij die in stukjes, doe hetzelfde met de ui. Doe beide tezamen met de crème fraîche en wat ketjap manis in de pan. Nadat je de plakjes vlees in de pan hebt gedaan, het geheel op een laag vuur tot een prutje roeren. Maak het af met bosbessenjam.

Je kunt er rijst of frites bij serveren.

ACTUALITEIT / ACTIVITEITEN

FRANS LOENENHOFJE, HAARLEM, 400 JAAR.

Twee jaar na het overlijden van Frans Loenen, op 24 oktober 1605, werd van een deel van zijn nalatenschap het huidige hofje gesticht. In augustus 1607 namen de eerste bewoonsters er hun intrek. De 400ste verjaardag wordt niet over het hoofd gezien. Diverse festiviteiten worden er georganiseerd waarover u, tijdens de najaarsbijeenkomst van het LHB, op 3 november in Haarlem, meer zult vernemen.

HOF VAN WOUW, DEN HAAG, 360 JAAR

Ter gelegenheid van haar 360-jarig bestaan besteedt de authentieke 17e-eeuwse Hof Van Wouw dit jaar extra aandacht aan activiteiten rond het Nederlandse cultuurhistorisch erfgoed. Helaas te laat voor ons lezers maar in de afgelopen maand hebben er in de hof een boekpresentatie en een toneelvoorstelling plaatsgevonden.

Gelukkig op tijd kunnen wij de volgende manifestaties aankondigen:

- 9 juni: tuindag
- 25 augustus: oranjeappeldag
- 8 september: open monumentendag
- 28 t/m 30 sept.: 17e eeuwse eetcultuur aan het Hof en in de Haagse hofjes
- 8 december: Kerst op de Hof met Christmas Carols

Voor informatie: www.hofvanwouw.nl

BOEKEN

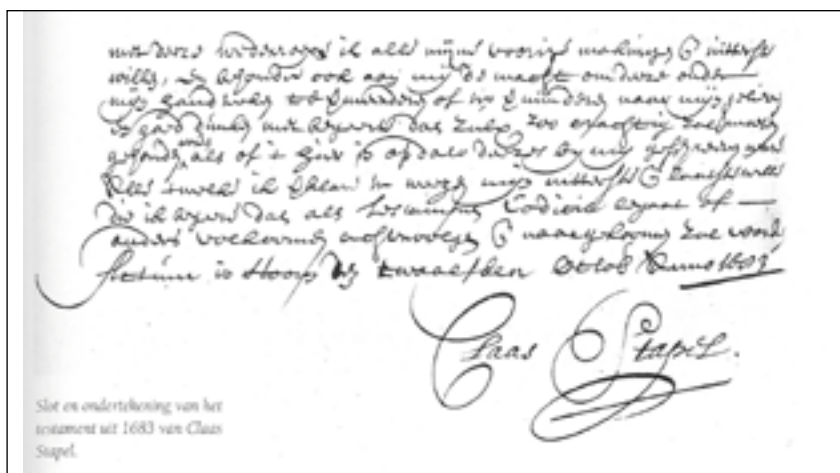
HET CLAAS STAPELS HOFJE, HOORN

Het Claas Stapels Hofje, klein in omvang, maar met een rijke geschiedenis. Meer dan 300 jaar geleden werd het gesticht door drie sociaal bewogen personen. Waren hun intenties oprecht, persoonlijke besommingen zorgden voor belangenverstrengeling waardoor het hofje aan de rand van een faillissement raakte. Naast de zorg voor een goede financiële balans waren er voor de regenten nog andere belangrijke afwegingen te maken. Was er genoeg turf voor de winter, waar waren goede aardappelen te krijgen en hoe zorgden ze er voor dat de klusjesman zijn werk deed? De grootste en belangrijkste taak voor de regenten was uiteraard het welzijn van de bewoonsters van het hofje die in de afgelopen drie eeuwen een bonte en kleurrijke verzameling vormden. Was er niet de zorg voor Dove Neeltje en het jubileum van Geertje Dugardijn? Wat moest men doen met

Mijte Kolkman die steeds verwarder werd en niet meer voor zichzelf kon zorgen? Waarom verdronk Neeltje Hakhof de hofjeskat? Wat moest men doen met de weduwe Knap die 's nachts geluiden op zolder hoorde en hoe zorgde men er voor dat juffrouw Visser het hofje niet als persoonlijk eigendom beschouwde? Dit en andere wetenswaardigheden zijn in dit boek op wetenschappelijke wijze samen gebracht. Deze sociale geschiedenis vormt tezamen met geschiedkundige en architectonische aspecten een volledig beeld van een kleine gemeenschap in Hoorn.

Een zeer lezenswaardig boek, 256 bladzijden, dat in geen enkele regentenkamer mag ontbreken. Letterlijk alles wat er zoal op een hofje gebeurt, wordt hier beschreven. Het uiterst solide onderzoek van de

auteur, Willeke Jeeninga, wordt weerspiegeld in 59 bladzijden bijlagen waarvan de ware in geschiedenis geïnteresseerde hofliefhebber ruimschoots kan smullen: van namenlijsten van bewoonsters tot namenlijsten van goederenleveranciers, van boedelinventarissen tot reglementen, van schenkingen tot extracten uit de notulen en van notariële akten tot een jubileumrede uit 1782. Ook de liefhebber van paleografie kan zijn tanden zetten in de vele afbeeldingen van oude geschriften. Een keur aan foto's en bouwkundige tekeningen maakt dit boek tot een voorbeeld van een 'hofjesboek'.

Het Claas Stapels Hofje in Hoorn, door W. Jeeninga, 2002.

Bouwkundige Reeks Hoorn, deel II.
Publicatiestichting Bas Baltus,
Postbus 2227, 1620 EE HOORN

HOFFELIJK GEBAAAR:

De Stichting Claas Stapels Hof te Hoorn biedt de leden van het Landelijk Hofjesberaad dit prachtige boek aan tegen inkoopsprijs: € 15,-
Informatie: Miranda van Velzen, telefoon 06 - 28718589.